

Komisyonlar

Yardımcı Organlar: Komisyonlar ve Komiteler

Yürütme Kurulu beş daimi yardımcı organı vardır:

1. Program ve Dış ilişkiler Komisyonu (PX)
2. Finans ve Yönetim Komisyonu (FA)
3. Özel Komite (SP)
4. Sözleşmeler ve Tavsiye Kararları Komitesi (CR)
5. Sivil Toplum Ortakları Komitesi (NGP)

Yürütme Kurulunun bütün üyeleri PX ve FA komisyonlarına üye kabul edilirken komite üyelikleri sınırlandırılmıştır.

Seçimler: Komisyonlar ve Komiteler

- Yürütme Kurulunun bütün üye devletleri her iki komisyonun da üyesi kabul edilir. ([The Ex. Board of UNESCO, III, 23](#))
- Her bir komite Yürütme Kurulunun her bir seçim grubunun temsilcilerinin üyeleri arasından kurulur. ([The Ex. Board of UNESCO, III, 28](#)).
- Komisyonların ve Komitelerin Başkanları kişisel kapasiteleri doğrultusunda Yürütme Kurulu'nun seçilmiş üyeleri arasından gizli oylama ile belirlenir ([Ex. Board, Rules of Proc., rule 16, 2](#))
- Her bir oturumun açılışında ve süresince, her Komisyon ve Komite kendi üyeleri arasından tercihen kendi Başkanı ile aynı seçim grubundan gelip bir sonraki Başkana görevlerini devredecek şekilde geçici bir Başkan seçer. ([Ex. Board, Rules of Proc., rule 16, 2](#))

PX ve FA Komisyonları

Kurul, gündem maddelerini kendi komisyonları arasında kendi başlıklarında belirtilen sorumluluklara uygun olarak ayırır.

- PX Komisyonu (Program ve Dış ilişkiler Komisyonu) genel olarak program ve dış ilişkilerle ilgili soruları değerlendirir.
- FA Komisyonu (Finans ve Yönetim Komisyonu) genellikle mali ve idari sorularla ilgilenir.

Komisyonlar, Kurul toplantıları ve ortak oturumda eşzamanlı olarak toplanır.

İlk Genel Oturumunda, Yürütme Kurulu, komisyonlara aktarılacak maddelere karar verir ve oturumun zaman çizelgesini kabul ederken kendisine ayrılacak zamanı belirler.

([The Ex. Board of UNESCO, III, 23, 25 and 26](#))

33C/Karar 92, paragraf 5 ile uyum içerisinde olarak UNESCO'nun üç yapısı arasındaki ilişkiler hakkında, Yürütme Kurulu 179. Oturumunda aşağıdaki durumu önerir:

“mevcut yapı ve Program ve Dış ilişkiler Komisyonu (PX) ve Finans ve Yönetim Komisyonu arasındaki görev dağılımını sürdürürken, Yürütme Kurulu, PX ve FA Komisyonları arasında daha fazla uyum sağlamayı ve daha düzenli, kural tabanlı ve şeffaf bir karar verme biçimine öncülük edecek daha rasyonel, verimli ve daha az maliyetli görev dağılımı izlemeli” ([recommendation R.18 of the 179 EX/18](#))

Komiteler

Yürütme Kurulu her iki senelik dönem için Komitelerinden başvuru ve üye sayısı için özel terimler belirler. ([The Ex. Board of UNESCO, III, 28](#)) ([Ex.Board, Rules of Proc., article 17](#))

Yürütme Kurulunun herhangi bir üyesi bağlı olmadığı herhangi bir yardımcı organın işlerinde yer alabilir. Ancak bu durumlarda oy hakkına sahip olamaz. ([Ex. Board, Rules of Proc., rule 30.5](#)). Komitelere ek olarak “Yürütme Kurulu çalışma gerekliliği doğrultusunda geçici Komiteler kurabilir. İlgili Komitelerin görev tanımları kuruldukları anda Yürütme Kurulu tarafından belirtilmelidir” ([Ex. Board, Rules of Proc., rule 17](#)).

Özel Komite (SP)

Özel Komitenin her seçim grubundan 3 üye olacak şekilde 18 üyesi vardır. Temel işlevleri:

- UNESCO etkinliklerini değerlendiren yöntem ve işleyiş biçimi belirleme,
- Birleşmiş Milletlerin Ortak Denetleme Birimi ile ilişkileri yürütme,
- Genel Konferans ve Yürütme Kurulu'nun işleri organize etme

33. Genel Konferans'ta kabul edilip uygun şekilde (179 EX/Decision 18 and 35 C/Resolution 100) uygulanan UNESCO'nun üç organı arasındaki ilişkiye dair özel bir çalışma grubu tarafından hazırlanan raporla ilgili tavsiye kararı R.19 (i) [33 C/Resolution 92](#) doğrultusunda Özel Komite (SP) sadece gerektiğinde ve Yürütme Kurulu tarafından tamamlanması gereken görevler olduğunda toplanmalıdır. Yürütme Kurulu'nun Başkanı, Özel Komite'nin Başkanı ile istişare halinde, Özel Komite'nin görev tanımına giren ve sonraki oturumların içeriğini oluşturan ilerideki maddeleri belirleme yetkisine sahiptir ([174 EX/Decision 20](#)).

Sözleşme ve Tavsiye Kararları Komitesi (CR)

CR Komitesi bölgesel gruplardan 5 üye olacak şekilde 30 üyeye sahiptir. Yetki alanında içerisinde incelemesi gerekenler:

- Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanmasına dair Üye Devletlerin periyodik raporları;
- UNESCO'nun çalışma alanlarındaki insan hakları uygulamalarına dair vaka ve sorularla ilgili bütün iletişimler;
- Öğretmenlerin Statüsüne dair Tavsiye Kararının Uygulanması ile ilgili Ortak ILO-UNESCO Uzmanlar Komitesi raporu;
- Eğitim Hakkının Gözlemlenmesine Ortak Uzman Grubu'nun (CR)/ECOSOC (CESCR) yıllık raporu.

Sivil Toplum Ortakları Komitesi (NGP)

Sivil Toplum Ortakları Komitesinin her seçim grubundan 4 üye olacak şekilde 24 üyesi vardır ve çalışma alanları şunlardır:

- UNESCO bağlantılarını güçlendirecek şekilde ilgili sivil toplum ortakları ve Sekreteryaya ile diyalogun devam ettirilmesi için genel politikalar belirleme;
- UNESCO'nun uluslararası sivil toplum kuruluşları ile işbirliği ve özellikle resmi ilişkiler kurmak için yeni başvuruların alınmasına dair her konu

Gözlemciler komisyon ve komitelerde hangi haklara sahiptir?

Komisyon ve Komitenin Başkanının izni ile:

- Tartışılan konuda Komisyona hitap etmek;
- Yürütme Kurulunun herhangi bir üyesi bağlı olmadığı herhangi bir Komitenin işlerinde yer alabilir;
- Gözlemcilerin oy kullanma hakkı yoktur.

(Ex. Board, Rules of Proc., rule 30.5)

Gözlemciler Komisyonlar ve Komitelerde hangi haklara sahipler?

Komisyon veya Komite Başkanının izniyle:

- Gözlemciler, görüşülmekte olan konulara ilişkin Komisyonda görüş bildirebilir;
- Bir komitenin üyesi olmayan herhangi bir Yürütme Kurulu Üyesi, Üyesi olmadığı yardımcı organların çalışmalarına katılabilir;
- Gözlemciler oy kullanma hakkına sahip değildir.

(Ex. Board, Rules of Proc., rule 30.5)

- Bu metin <http://www.unesco.org/new/en/executive-board/commissions/> ve <http://www.unesco.org/new/en/executive-board/committees/> adreslerinden alıntılanarak Türkçeleştirilmiştir.